

Diferència entre Déu i ídol

La paraula “ídol” prové del grec “*eidolon*” que significa la imatge o el reflex d’una cosa. Construir ídols en l’àmbit religió equival a degradar Déu i a substituir-lo per una imatge. Per a les persones religioses confondre Déu amb un ídol és el pitjor insult possible perquè és com confondre el model, la perfecció amb la cosa imperfecta. En el vocabulari de les persones creients, en les tres religions monoteistes (judaisme, cristianisme i islam), un ídol és un fals déu i es prohibeixen radicalment els ídols. Per això Jehovà diu al seu poble: *“No posaràs déus aliens al meu davant. No et faràs cap imatge, ni cap semblança del que està a dalt del cel, ni sota la terra, ni en las aigües sota de la terra. No t’inclinaràs al davant de cap ídol, ni els honoraràs”* (Ex. 20:3-6).

S’anomena “*idolatria*” el fet de divinitzar i adorar allò que no és Déu. Per als creients, Déu existeix per sí mateix. És font de vida. L’ídol, en canvi, ha estat fabricat pels humans i, en conseqüència, és imperfecte. Al món antic, els ídols podien prendre formes molt variades (muntanyes “sagrades”, astres com el Sol, animals, objectes, etc.) Sovint rebien sacrificis de sang humana, però Israel va rebutjar aquesta mena d’ofrenes, tal com s’explica a l’Antic Testament en l’episodi del Sacrifici d’Isaac (*Gènesi*, 22).

Els ídols són una expressió de superstició i, per tant, les persones religioses els rebutgen. Hi ha la mateixa diferència entre Déu i un ídol que entre el creador i l’objecte creat. Qui crea ídols posa una construcció, una cosa feta per humans, en el lloc de Déu. L’ídol és un substitut en negatiu o un fetitxe de Déu.

Per al creient, per extensió, “ídol” és tot allò que esclavitzava (els diners, la moda, el poder...) perquè crea dependència. La diferència bàsica entre un déu i un ídol és la “donació”. Déu fa les coses per amor (“amor de Déu”), els ídols, en canvi, actuen per interès. Això vol dir que Déu no exigeix, sinó que crea i ofereix, mentre els ídols tendeixen a ser brutals. Per això Jahvè ordenà al poble d’Israel: *“No us fabriqueu ídols de plata ni ídols d’or; no els poseu al costat meu”* (Èxode, 23).

- Déu allibera i és font de vida; l’ídol esclavitzava, crea dependència
- Déu no demana res; és creador; en canvi, els ídols volen submissió i sang, són imatge de la mort.
- Déu crea vida i la expandeix (donació); l’ídol, en canvi, és una creació humana, una fabricació, un tros de pedra, de fusta, de fang o de guix que no val res.
- Déu es defensa tot sol; l’ídol (en canvi) el defensen els qui l’han creat (*idolatria, fans* en llenguatge actual). L’ídol per a existir depèn de la fe dels qui hi creuen.

Per als cristians, l’ídol més sinistre són els diners, perquè per aconseguir diners cal destruir la vida i crear explotació, misèria i infelicitat. Les paraules de Jesús al Sermó de la Muntanya són taxatives Ningú no pot servir dos senyors, perquè si estima l’un, avorirà l’altre, i si fa cas de l’un, no en farà de l’altre. Diu Jesús: *“Ningú pot servir alhora dos senyors, Déu i el diner”* (Mt 6, 24). De fet, l’equivalent actual dels sacrificis humans de l’antiguitat vindrien a ser les víctimes de les crisis financeres, els qui perden la feina o la casa per tal que altres es facin més rics. Però també es consideren ídols, la fama, el poder, etc.

PREGUNTES:

- 1.- Explica en poques frases tres característiques del ídols.
- 2.- Descricu alguna circumstància de la vida humana que pugui ser considerada idolàtrica i explica per què la consideres com a tal?
- 3.- Per què et sembla que els ídols són fascinants? Raona la resposta.
- 4.- Aquest text del profeta Jeremies explica per què els ídols no poden fer res (ni mal, ni bé). Llegeix-lo:

1 Gent d'Israel, escolteu la paraula que el Senyor us adreça!

Això diu el Senyor:

2 «No imiteu / el que fan els altres pobles./No us alarmeu pels senyals celestials, / encara que els pagans se n'alarmin. / 3 Els costums dels pagans són absurds; / tallen un arbre del bosc, / el treballen i en fan una escultura, / 4 la decoren amb or i plata / i l'asseguren amb claus, / a cops de martell, / perquè no faci moviment. /5 Aquests ídols /són com espantalls dels horts:/ o parlen i, com que no caminen, / els han de portar a coll. / No els temeu: /no us faran ni bé ni mal.»

- 5.- Llegeix aquest text del llibre de l'Èxode a l'Antic Testament (El Codi de l'Aliança, 20,22-23,19) i explica per què Jahvè demana als israelites que siguin senzills i no facin ídols:

22 El Senyor manà a Moisès:

--Digues als israelites: "Vosaltres mateixos heu vist com us he parlat des de dalt el cel. 23 No us fabriqueu ídols de plata ni ídols d'or; no els poseu al costat meu.

24 »Fes de terra l'altar que em dediquis. Ofereix-m'hi els teus holocaustos i els teus sacrificis de comunió, els teus anyells o cabrits i els teus vedells, i jo vindré a beneir-te en tots els llocs on faré present el meu nom.

25 »Si em vols dedicar un altar de pedres, no el construeixis amb pedres tallades, perquè, si les treballassis amb eines de ferro, ja les hauries profanades.

26 »Tampoc no aixequis un altar amb graons per a pujar-hi. Es veuria la teva nuesa quan hi pugessis."